

Adroddiad crynodeb i rieni a gofalwyr ar Ysgol Uwchradd Y Trallwng

Dyddiad yr arolygiad: Mai 2025

Crynodeb

Yn Ysgol Uwchradd Y Trallwng, mae arweinwyr a staff yn ymroi i greu amgylchedd gofalgwr a chefnogi lles disgyblion trwy ymyriadau teilwredig. Mae diwylliant diogelu cryf yn yr ysgol, ac mae'n mynd i'r afael yn gyflym ag unrhyw faterion. O ganlyniad, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol. Mae'r ymagwedd a ddiwygiwyd yn ddiweddar at gefnogi ymddygiad ac ymgysylltiad da wedi llwyddo i leihau achosion o darfu ar lefel isel mewn gwersi. Mae disgyblion yn cael arweiniad a mentora buddiol i gefnogi eu dysgu a'u datblygiad personol, ac mae trefniadau cryf ar waith i gefnogi lles disgyblion pan fyddant yn symud o addysg gynradd i addysg uwchradd.

At ei gilydd, mae ansawdd yr addysgu yn rhy amrywiol. Mae bron pob un o'r athrawon yn meddu ar wybodaeth bynciol gadarn ac yn gweithredu fel modelau iaith effeithiol, gan sefydlu perthnasoedd cynnes a chefnogol â disgyblion. Fodd bynnag, yn hanner y gwersi, o ganlyniad i ddiffygion mewn addysgu, nid yw disgyblion yn gwneud y cynnydd y gallent. Yn aml, nid oes gan athrawon yn y gwersi hyn ddisgwyliadau uchel, maent yn darparu gweithgareddau nad ydynt yn ddigon heriol, ac nid ydynt yn addasu eu haddysgu i gynorthwyo disgyblion â medrau gwannach. Nid yw athrawon, yn gyffredinol, yn darparu digon o gyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu eu medrau Cymraeg. Yn ychwanegol, mae diffyg manwl gywirdeb mewn adborth ysgrifenedig mewn lleiafrif o achosion, ac nid yw'n cefnogi gwelliant yn effeithiol.

Mae'r ysgol yn arddel ymagwedd ystyriol at roi Cwricwlwm i Gymru ar waith, gan anelu at wella addysgu ac annog cydweithio ar draws gwahanol feysydd dysgu. Mae'r cwricwlwm ar gyfer disgyblion hŷn yn eang a chytbwys, yn cael ei ffurfio gan lais y disgybl, ac wedi'i gynllunio i fodloni eu nodau cyffredinol a galwedigaethol. Fodd bynnag, mae lefel yr her yn amrywio ar draws meysydd dysgu, ac nid yw olrhain a monitro cynnydd disgyblion mewn blynyddoedd iau wedi'i datblygu'n ddigonol, sy'n ei gwneud yn anodd i arweinwyr werthuso effaith y cwricwlwm a gwybod p'un a yw disgyblion yn gwneud cynnydd addas. Yn ychwanegol, mae angen gwella'r ddarpariaeth ar gyfer datblygu medrau disgyblion yn raddol.

Er gwaethaf ymrwymiad arweinwyr i wella cyflawniad pob disgybl, dros gyfnod, mae arweinyddiaeth wedi cael effaith annigonol ar agweddau pwysig fel ansawdd yr addysgu a datblygiad medrau. Er bod presenoldeb ysgol gyfan yn gwella'n araf, mae presenoldeb disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim, yn benodol, yn peri pryder. Mae uwch arweinwyr yn cefnogi'r pennaeth, ond ni chaiff eu gwaith ei fonitro na'i werthuso'n ddigon da. Ymhellach, ni chaiff cyfrifoldeb arwain ei ddosbarthu'n gyfartal, ac mae gorgyffwrdd yn rhy aml gan arwain at linellau atebolrwydd aneglur.

Mae llywodraethwyr yn gefnogwyr brwdfrydig ac ymroddgar i'r ysgol, ac yn dechrau herio arweinwyr yn briodol. Mae'r pennaeth, ynghyd â'r rheolwr busnes a'r corff llywodraethol, yn rheoli cyllid yr ysgol yn ofalus, gan gyfrannu at ostwng y diffyg yn y gyllideb yn sylweddol. Fodd bynnag, nid yw defnydd yr ysgol o'r grant datblygu disgyblion (GDD) bob amser wedi bod yn briodol ac nid yw wedi cael effaith ddigonol ar bresenoldeb a chyrhaeddiad disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim.

Argymhellion a beth sy'n digwydd nesaf

Rydym wedi gwneud pump o argymhellion i helpu'r ysgol i barhau i wella, sef:

- A1 Cryfhau arweinyddiaeth i sicrhau bod rolau a chyfrifoldebau yn deg a chlir, a sicrhau bod arweinwyr ar bob lefel yn gwerthuso'u gwaith yn gywir ac yn drylwyr, a sicrhau'r gwelliannau sydd eu hangen
- A2 Gwella ansawdd yr addysgu i sicrhau her briodol ar gyfer pob un o'r disgyblion
- A3 Gwella cynllunio trawsgwricwlaidd i ddatblygu medrau llythrennedd a rhifedd disgyblion yn raddol
- A4 Gwella presenoldeb, yn enwedig presenoldeb disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim
- A5 Cynyddu'r cyfleoedd a gaiff disgyblion i ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i wersi Cymraeg

Yn unol â Deddf Addysg 2005, mae PAEF o'r farn bod angen mesurau arbennig mewn perthynas â'r ysgol hon. Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu i ddangos sut bydd yn mynd i'r afael â'r argymhellion. Dyma'r lefel ddwysaf o weithgarwch dilynol statudol. Bydd Estyn yn monitro cynnydd yr ysgol bob tymor ar ôl cyhoeddi'r adroddiad arolygu.

Adroddiad llawn

Os hoffech ddarllen mwy am werthusiad Estyn o'r ysgol, dilynwch y ddolen hon i'r [adroddiad llawn](#).

© Hawlfraint y Goron 2025: Gellir aildddefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildddefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 22/07/2025